

*Катерина Швець,
студентка 4 курсу
Наук. кер. - канд. пед. наук,
доц. КривошеяТ.М.*

РОЛЬ КОЛЕКТИВНОЇ ТВОРЧОЇ СПРАВИ У ВИХОВАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Сучасна дитина особливо гостро потребує піднесеного сприйняття світу, пошуків себе та справжнього сенсу життя, мобілізації віри в свої можливості, тобто пошукової активності та життєвої самостійності. „Шлях творчості є чарівним шляхом, адже він перетворює нас" [1; с. 24]. Такі слова самі вже характеризують технологію колективного творчого виховання. Колективна творча діяльність стає сьогодні не тільки традиційною, а й необхідною для виховного процесу.

Методика КТВ як система була розроблена доктором педагогічних наук І.Івановим разом з його однодумцями — вченими і практиками. Так, в 60-х роках в Ленінграді, Москві, Пермі, інших містах колишнього СРСР почали формуватися виховні об'єднання дітей та дорослих, які називали себе комунарами: Фрунзенська комуна, комуна ім. Макаренка (КІМ), клуб юних комунарів (КЮК) тощо. Тому методику колективного творчого виховання називають ще методикою Іванова, або комунарською методикою.

Російський професор І.П.Іванов писав, що сутність кожної справи - це турбота про свій колектив, один про одного, про оточуючих людей, далеких друзів. Справа ця - колективна, тому що здійснюється разом - дітьми і старшими товаришами, як їх спільна турбота. Справа ця - творча колективна, тому що є спільним пошуком кращих рішень життєво важливого завдання.

Сьогодні методика КТВ має більш поширену назву - методика колективної творчої взаємодії, бо вийшла далеко за рамки школи і використовується там, де необхідно створювати й реалізовувати творчі проекти. Методика КТВ - це спосіб організації життя дитячого колективу, за якого діти та дорослі, як товариші в спільній справі піклуються про поліпшення, зміну навколишнього життя та самих себе; планують, організують й аналізують свою діяльність усі разом через накопичення, осмислення та вибір

думок, припущень, ідей кожного, формуючи в діяльності стосунки дружби, поваги, взаєморозуміння й турботи. Отже, методика КТВ - це методика людяності, діяльності, творчості.

Виховання людяності в кожній дитині за допомогою методики колективної творчої діяльності (КТД) - це перший крок у вихованні громадянської особистості, здатної до критично-творчого мислення. Технологія КТВ дає кожній дитині можливість крокувати чарівними шляхами творчості, пізнавати себе та всесвіт, вірити в свою неповторність і необхідність, творити добро, пробуджувати кращі почуття в собі та в людях, стверджувати свою позитивну гуманістичну позицію. З учнями, колегами, батьками, які побачили себе в колективній творчій справі, набагато легше змінювати життя на краще.

Колективна творча справа (КТС) - спільний пошук кращих рішень життєво важливих питань тому, що твориться спільно дітьми і старшими, виконується, організовується, задумується, вирішується» оцінюється. Колективні творчі справи допомагають дитині у повному обсязі задовольнити потреби самовияву, самоствердження, самоуспіху через позитивну творчу діяльність за умови постійного створення ситуації вибору без будь-якого тиску на особистість.

Молодший шкільний вік - найвагоміший період у моральному становленні особистості. Енергія дитинства невичерпна, необхідно тільки вміло спрямувати її, розчинити двері у складний, суперечливий, але такий цікавий для молодшого школяра навколишній світ.

Духовний світ школяра багатий не лише за змістом різнопланової діяльності, а й за багатогранністю тих відносин, які виникають на основі спілкування в процесі цієї діяльності. Спілкування — одна із форм взаємодії між людьми. Тому для того, щоб колективна діяльність успішно розв'язувала завдання формування особистості школяра, потрібно звертати увагу на характер спілкування між дітьми і внутрішньоколективні відносини в процесі їхньої спільної діяльності.

Слід мати на увазі, що школярі, контактуючи один з одним, виступають в шкільному колективі і як об'єкт, і як суб'єкт спілкування, оскільки в процесі

діяльності вони відчують на собі вплив інших членів колективу і самі здійснюють на них відповідні впливи, тобто вступають у внутрішньоколективні відносини. Колективні відносини - це, насамперед, різні практичні форми товариського співробітництва в досягненні спільних цілей: керування і підкорення, розподіл і погодження функцій, допомога один одному, контроль і відповідальність. А.С.Макаренко називав такі практичні зв'язки між членами колективу відносинами взаємної залежності. Такі відносини будуються на демократичній основі. В них знаходить своє вираження творча самодіяльність дітей. Досвід таких відносин є великою соціальною цінністю, оскільки він готує школярів до участі в управлінні життям суспільства. Багатство цього досвіду залежить від різноманітності тих дій, із яких складаються колективні відносини [2, с. 109]. Міжособистісні відносини школярів - найістотніший фактор, що впливає на формування їхньої особистості у певному напрямку. Виникнення їх зумовлене фактором безпосередньої взаємодії членів колективу в процесі спільної діяльності і спілкування, що відбувається на її основі.

З метою виявлення дійсного стану розвитку міжособистісних стосунків у колективі нами було проведено соціометричне дослідження до і після проведення КТС. Ним було охоплено 36 учнів 2-го класу школи-гімназії № 1 м. Вінниці. Ми проаналізували і побачили, чи змінилися соціально-психологічні статуси окремих членів учнівського колективу.

Тема нашої колективної творчої справи - „Інтелектуально-розважальний марафон". Ми ставили на меті: формування особистості через єдиний виховний колектив, розвиток міжособистісних відносин; удосконалення людських якостей: співдружність, доброта, чесність, повага, милосердя; розвиток дитячої творчості, фантазії, дружніх стосунків

Клас був поділений на 4 групи, кожна з яких мала своє завдання.

1 група „Дизайнери": діти відповідали за костюми артистів (виготовлення піратських значків). 2 група „Артисти": вивчали слова; виробляли навички правильної вимови, темпу голосу, швидкості мовлення, правильність міміки та жестів. 3 група „Художники": малювали плакати, афіші станцій, маршрутні картки; розробляють протоколи для журі. 4 група „Збиральники": підбирали

завдання і питання.

Обробка отриманих даних показала, що у класі збільшилась кількість лідерів (за соціометричною термінологією «зірок») з 2-ох до 4-ох. Це значить, що з'явилися у класі учні, які стали більш популярними завдяки КТС. Вони показали під час свята гарну інтелектуальну підготовку, уміння організувати і підтримувати інших, і це сприяло зміні їх соціально-психологічного статусу. Цим учням потрібно докласти досить багато зусиль в майбутньому, щоб закріпити цей статус.

В другій і третій зоні кількість школярів суттєво не змінилась. Це значить, що дитячий колектив досить згуртований. І в цьому велика заслуга класного керівника, який зумів сформувати стосунки дружби, поваги, взаєморозуміння і турботи між учнями. В них є спільні цілі, уподобання.

Значно зменшилась кількість «ізолюваних». За результатами другого опитування лише 2-ох учнів ніхто не обрав. Це досить непоганий результат як для початкової школи, адже діти тільки починають вчитись жити в колективі і для колективу. Але потрібно і в подальшій виховній діяльності систематично використовувати виховну технологію КТД для закріплення досягнутих результатів.

Отже, ми не можемо відкидати все краще, що стосувалося колективістського виховання: вироблення навичок взаємодії і взаємодопомоги, свідомої дисципліни як поваги до інших, до суспільства, вміння рахуватися з нормами життя. Без цього неможливо виховати свідомого громадянина, повноцінного члена суспільства.

Література:

1. Покроєва Л. КТС як форма організації учнівського самоврядування //Позакласний час. - 2008. - № 7. - С.22-36.

2.Макаренко АС. Досвід методики роботи дитячої трудової колонії // Вибрані твори в 7-ми томах. Т.5: - М, 1958.-С.109- 133.

Швець К. Роль колективної творчої діяльності у вихованні молодших школярів / К. Швець // Наукові записки : Збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки і психології. – Вип.7 :

У 2-х частинах. – Ч. 1. – Вінниця : ВДПУ ім.М.Коцюбинського, 2009. – С. 128-

130.